

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVII. évfolyam, 5. szám, 2014

Megjelenik kéthetente
2014. március 26.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
kmohr@aki.gov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	7
Nemzetközi piaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	13
Nemzetközi piaci információk.....	18
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	21

ÖSSZEFOGLALÓ

A fokozódó fekete-tengeri feszültség miatt a befektetők ismét az áru piacok felé fordultak.

A 2013/2014. gazdasági év eddig eltelt időszakában Ukrajna 25,7, Oroszország 19,4 millió tonna gabonát exportált.

Az USA-ban a kedvezőtlen időjárás miatt késik a kukorica vetése, és romlik a búzaállományok állapota.

A Tallage francia piacelemző cég 25,6 millió tonnára emelte az Európai Unió 2013/2014. gazdasági évben várható búzaexportját, ami példátlanul nagy mennyiség.

Magyarországon jó az őszi vetések állapota.

Az importőrök 44,4 millió tonna USA-ból származó szójababot kötöttek le a folyó gazdasági évben, aminek 88 százalékát már teljesítették.

Noha Kína a közelmúltban több braziliai szójababszállítmányt is törölt, az USA agrárminisztériuma így is rekord szintű importot prognosztizált.

Európában növekszik a biometán felhasználása. A tagországok támogatják az előállítását és a földgázhálózatba történő betáplálását (betáplálási ár, kvóta), de egyelőre csak kevesen számolnak a biometánnal a közlekedésben a 2020-ra elérendő kötelező megújuló energia részarány teljesítésében.

GABONAPIACI JELENTÉS

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) 8 százalékkal nőtt a búza májusi jegyzése a március 10-21. közötti időszakban. A befektetők a fokozódó fekete-tengeri feszültség miatt ismét az áru piacok felé fordultak. Az élénk érdeklődés nyomán a termény határidős ára meredeken emelkedett, és március 19-én tíz havi rekordot döntött meg (263 USD/tonna). Bár a párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a búza májusi jegyzése alig 2 százalékkal nőtt március 10-21. között, a jelzett napokban az igen élénk exporttevékenység következtében 11 havi csúcsot járt meg: március 12-én 213,5 euró/tonna szinten jegyezték, majd kisebb visszaesést követően március 19-én is hasonló szintre emelkedett (213,25 euró/tonna).

Úgy tűnik a krími választások után – amelynek eredményeként a félsziget Oroszországhoz csatlakozna – is zavartalanul folyik az ukrain export. Az agrártárca tájékoztatása szerint a krími kikötő a gabonaforgalom mindössze 7 százalékát engedi át, amit könnyedén át tudnak irányítani más kikötőkbe (Odessa, Ilyichesk, Nikolaev). A 2013/2014. gazdasági év eddig eltelt időszakában (március 14-ig) a prognosztizált 33 millió tonnából 25,7 millió tonna gabonát szállítottak ki, az előző szezon azonos időszakának kivitelét 37,5%-kal meghaladó mennyiséget. Ez 15,8 millió tonna kukoricát és 7,4 millió tonna búzát jelent, a fennmaradó rész árpa volt.

A *SovEcon* piacelemző vállalat 24-24,4 millió tonna orosz gabona kivitelét valószínűsíti a folyó gazdasági évben, ebből 17,4-17,8 millió tonna lehet a búza. A tervezett kiszállításokból március közepéig 19,4 millió tonnát teljesítettek: vagyis 14,3 millió tonna búza, 2,8 millió tonna kukorica és 2,3 millió tonna árpa hagyta el az országot.

Az USA-ban a búzaállományok állapota romlott a tél során, és a márciusi időjárás sem volt kedvező. A szokatlanul hideg időjárás a tavaszi munkák elhúzódsát eredményezte, ugyanakkor a csapadéhiány további károkat okozott a fejlődő növényzetben, ami további lendületet adott az ár emelkedésének. A Texas állambeli búzaállományok csupán 13 százaléka volt jó kondícióban a március közepi információk szerint, szemben az egy héttel korábbi 28 százalékkal. Kansas államban ez az arány 37-ről 34 százalékra, Oklahomában 22-ről 18 százalékra esett.

A *Tallage* francia piacelemző cég 25,6 millió tonnára emelte az Európai Unió 2013/2014. gazdasági évben várható búzaexportját, ami példátlanul nagy mennyiség. Ennek okaként az igen élénk romániai, németországi és lengyelországi kivitelt említi. Franciaország előrelátha-

tóan továbbra is az algériai és tunéziai piacokon lesz meghatározó. A szakértők a 2014/2015. gazdasági évre vonatkozó adatot is felfelé, 22,4 millió tonnára korrigálták arra hivatkozva, hogy a közel-keleti és észak-afrikai importőrök átmenetileg tartózkodhatnak az ukrain búza vásárlásától, és előnyben részesíthetik az európai árut.

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a vegyes hírek hatására ingadozott a kukorica jegyzése március 10-21. között. A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a március 10-éhez képest 2 százalékkal magasabb szinten jegyezték a terményt március 21-én. A nemzetközi trendet követve, a júniusi ár március 14-én megközelítette a 187 euró/tonna szintet, amire 2013 júniusa óta nem volt példa.

Az USA-ban késik a kukorica vetése. Egyes területeken a szárazság, máshol az extrém hideg akadályozza a munkát. Texas államban a tervezett terület 15 százalékán végeztek a munkával március 17-ig, ami jócskán elmarad a tavalyi 40, valamint az átlagosnak tekinthető 31 százalékos aránytól. Az USA kukorica-kivitele március első felében az egy évvel korábbinál élénkebb ütemben zajlott. A gazdasági év eddig eltelt időszakában 20,2 millió tonna kukorica hagyta el az USA kikötőit, és további 19 millió tonna vár elszállításra. Ez együttesen 94 százalékát teszi ki az *USA agrárminisztériuma (USDA)* által megjelölt 42 millió tonnának, ugyanakkor egy évvel korábban ez az arány 75 százalék volt.

Bár az USA-ban a tavaszi munkák kitolódása aggodalmakat okozott, a világpiacon ár további emelkedését akadályozta, hogy más termelő országokból kedvező hírek érkeztek. Az enyhe időnek köszönhetően Ukrajnában és Oroszországban elkezdődött a tavaszi növények vetése. A március közepi jelentések szerint Braziliában a nyári vetésű kukorica 57 százalékát már betakarították, míg egy évvel korábban 44 százalék volt az arány. A téli vetés 85 százalékban befejeződött.

Magyarországon jó az őszi vetések állapota, gondot a felszaporodott kórokozók és kártevők elleni védekezés okozhat, amire fokozottan figyelniük kell a gazdáknak. A tavaszi munkák már javában zajlanak, március közepén a vetés is elkezdődött. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) áru piaci szekciójában a malmi búza májusi jegyzése 56,7 ezer forint/tonna szinten stagnált, az augusztusi 53,1 ezer forint/tonnára emelkedett 2014 10-11. hetében. A takarmánykukorica tőzsdei ára felfelé araszolt, az ó és az új termés 50-52 ezer forint/tonna áron várt eladásra. Az AKI PÁIR adatai szerint a fizikai piacon a 11. hetihez képest 3 százalékkal emelkedett az étkezési

búza termelői ára. A takarmánykukorica átlagosan 47,5 ezer forint/tonna áron talált vevőre március második hetében.

Agrárpolitikai Hírek

- Közel 2,47 milliárd forint összegű kárenyhítő juttatás kifizetését kezdte meg a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) a megalapozott igényt benyújtó 1169 mezőgazdasági termelő részére. A Vidékfejlesztési Minisztérium az MVH közreműködésével két héttel a határidő előtt, már március második hetében teljesíti a 2013. évi juttatások folyósítását.

- Az Európai Unió és Ukrajna március 21-én aláírták a társulási szerződést Brüsszelben. A május 25-re kiírt ukrán elnökválasztás után a szabadkereskedelmi egyezményt is jóvá fogják hagyni, ám az EU addig is egyoldalú vámkönnyítésben részesíti az ukrán árucikkeket – diplomáciai források szerint főként a mezőgazdasági és nehézipari termékeket.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2014. 10. hét	2014. 11. hét	2014. 11. hét/ 2014. 10. hét (százalék)
Étkezési búza	tonna	10 779	8 765	1 822	8 433	21 365	253
	HUF/tonna	59 867	53 252	54 865	54 960	56 727	103
Takarmány- búza	tonna	...	...	-	...	275	...
	HUF/tonna	...	...	-	...	55 551	...
Takarmány- kukorica	tonna	8 680	8 549	...	36 354	19 005	52
	HUF/tonna	50 235	45 710	...	46 768	47 520	102
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	...	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	...	-	-

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

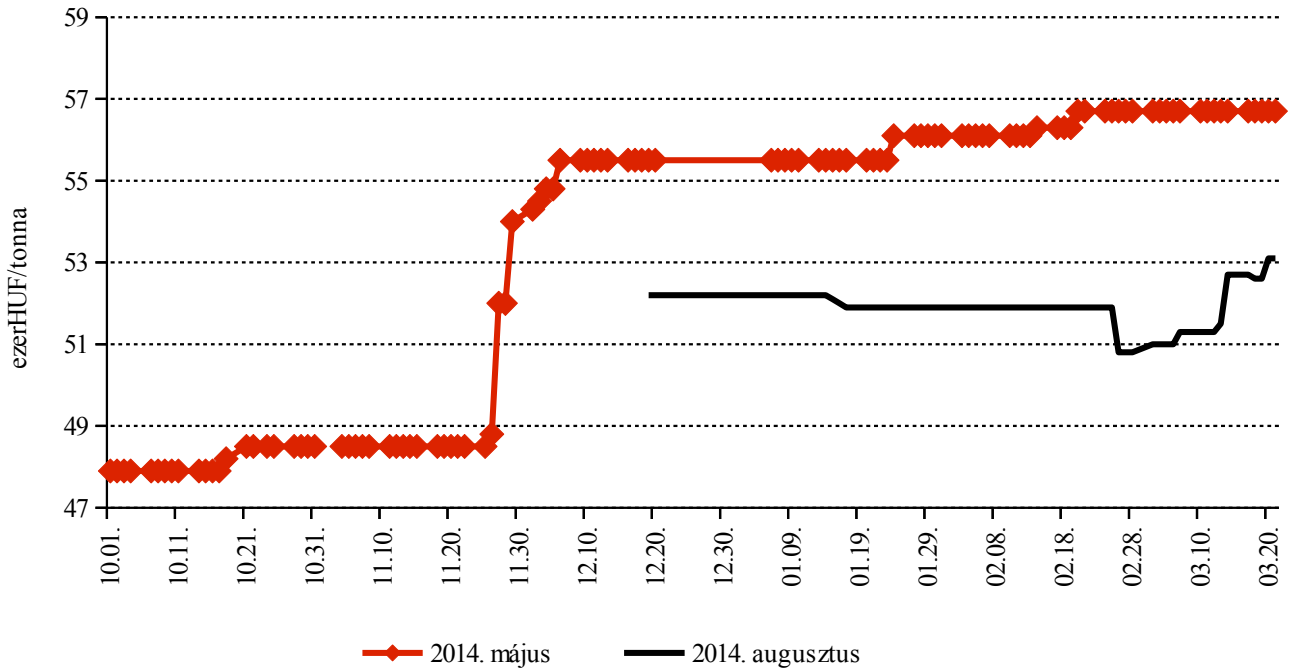
Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2013. 11. hét	2014. 10. hét	2014. 11. hét	2013. 11. hét/ 2014. 11. hét (százalék)	2014. 11. hét/ 2014. 10. hét (százalék)
Étkezési búza	tonna	5 978	8 433	21 365	357	253
	HUF/tonna	63 052	54 960	56 727	90	103
Takarmány- búza	tonna	-	...	275	-	...
	HUF/tonna	-	...	55 551	-	...
Takarmány- kukorica	tonna	3 859	36 354	19 005	492	52
	HUF/tonna	60 819	46 768	47 520	78	102
Takarmányárpa	tonna	...	...	-	-	-
	HUF/tonna	...	...	-	-	-

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

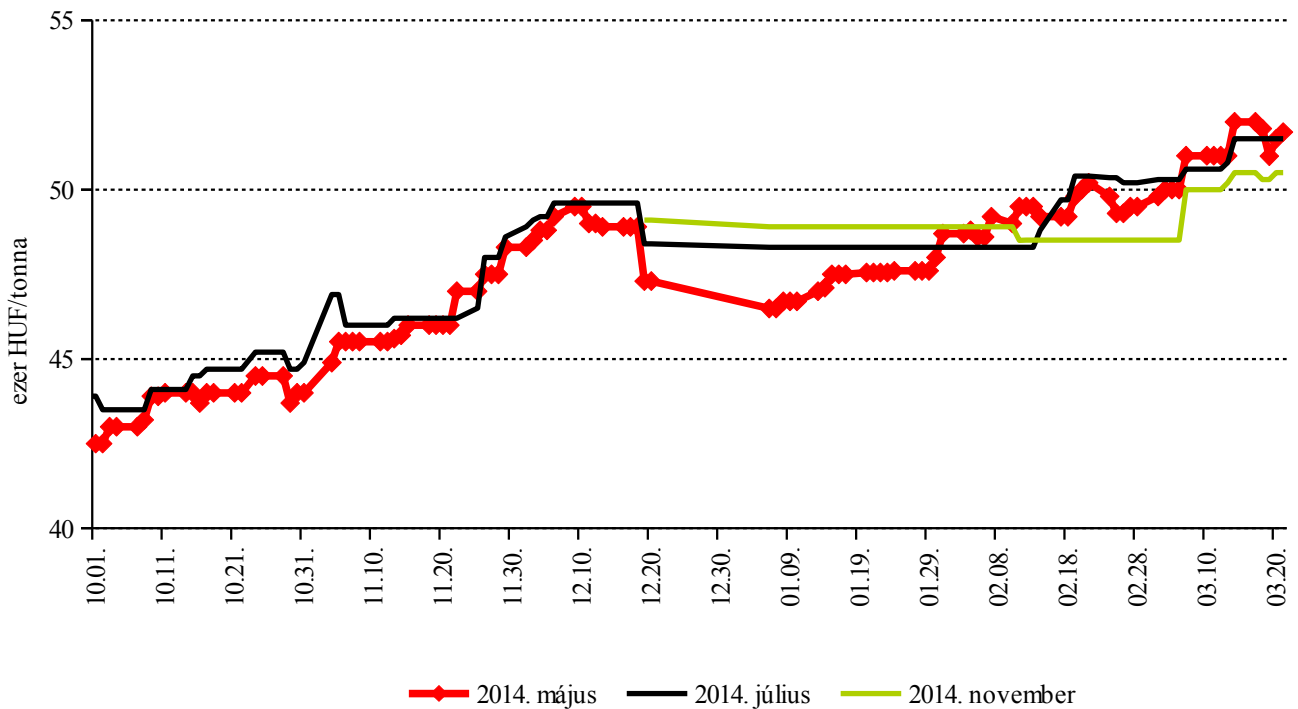
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

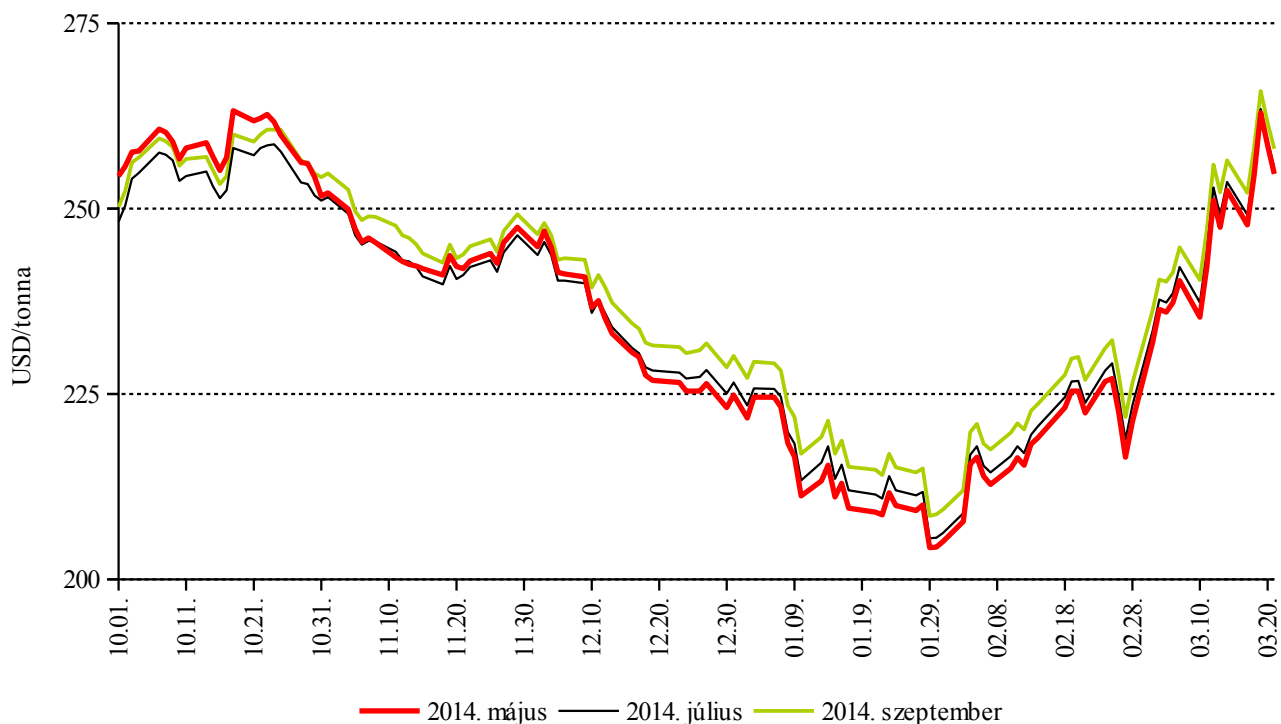
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

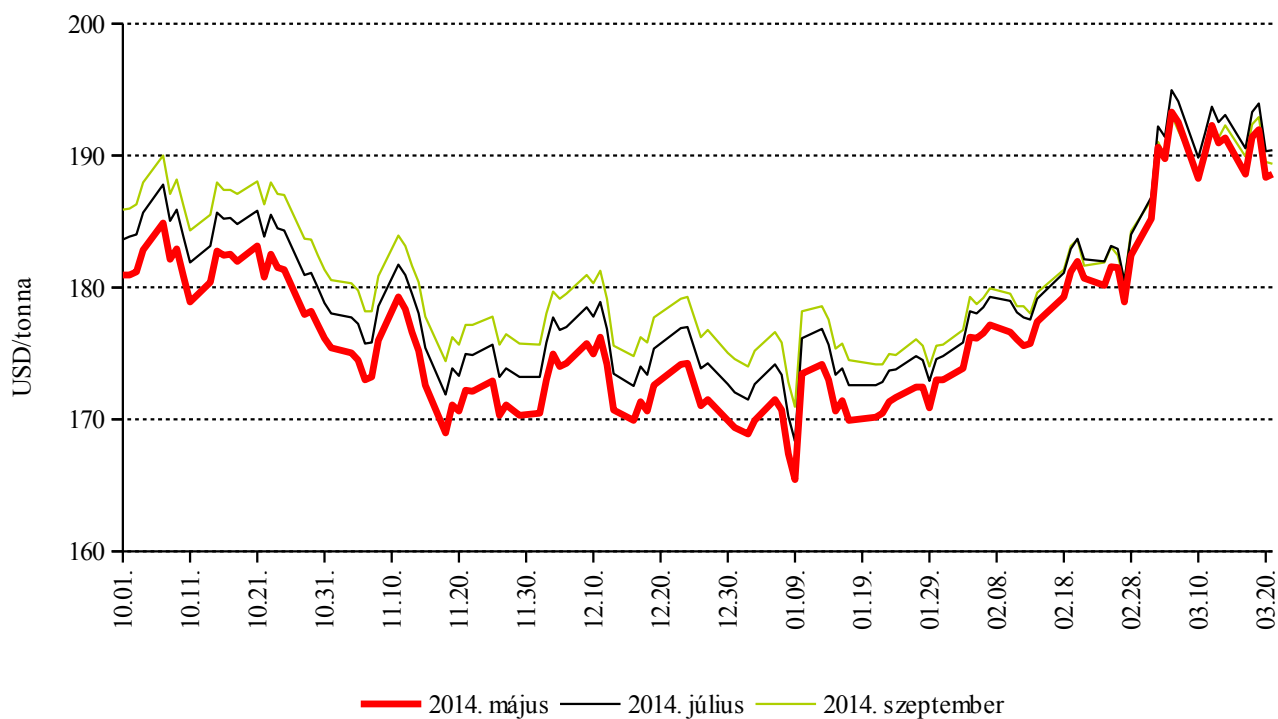
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

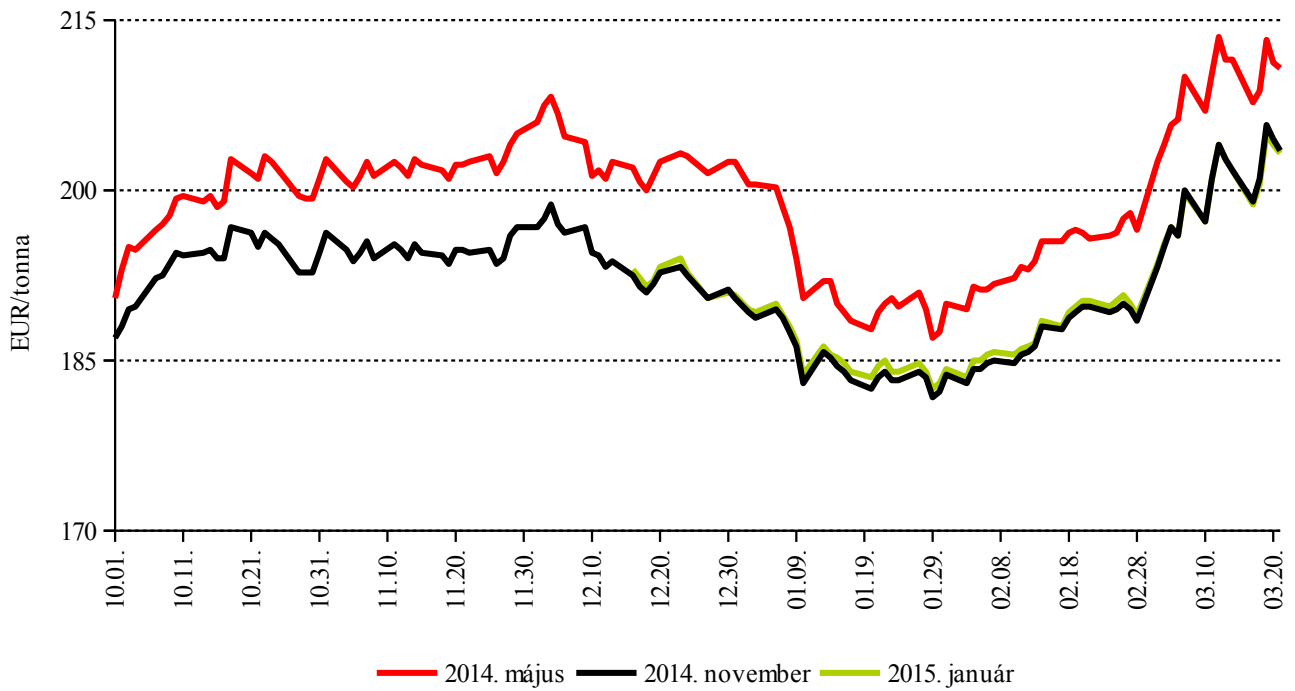
4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

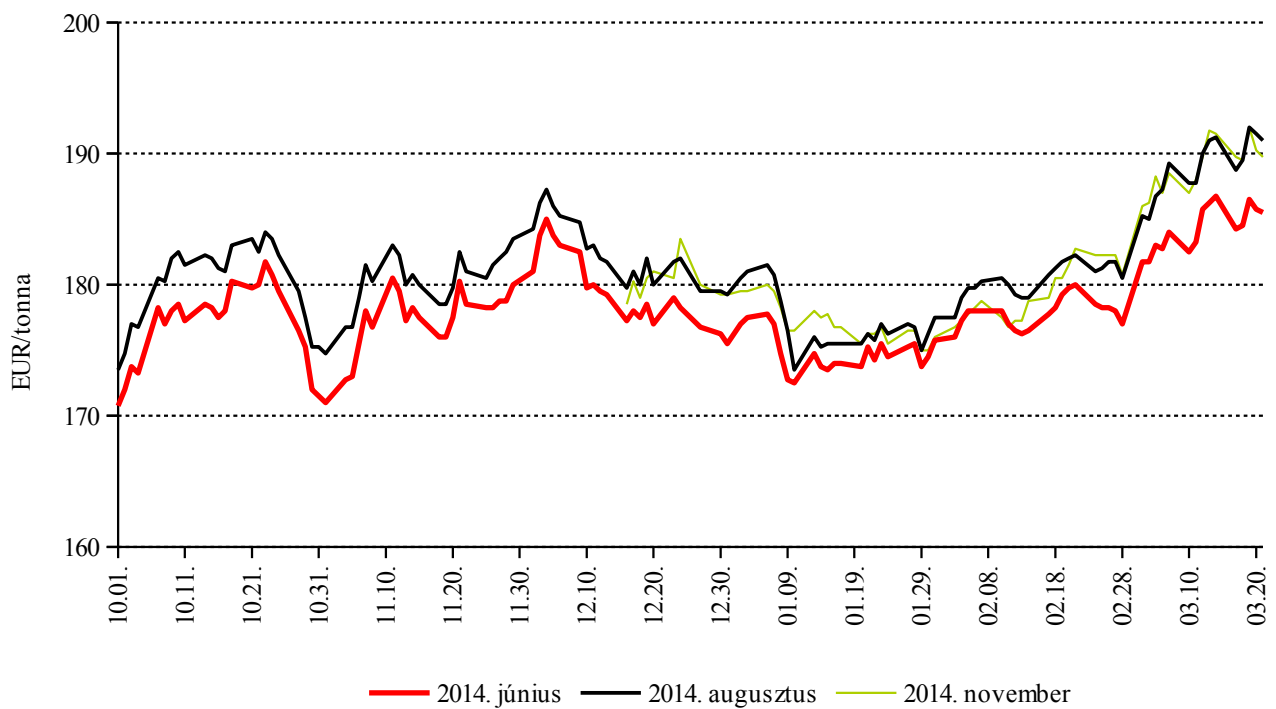

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2013. 11. hét	2014. 10. hét	2014. 11. hét	2014. 11. hét/ 2013. 11. hét (százalék)	2014. 11. hét/ 2014. 10. hét (százalék)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	232	481	544	234	113
	HUF/kg	92	76	78	84	102
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	774	1 357	1 187	153	87
	HUF/kg	94	78	78	83	100
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	292	884	856	294	97
	HUF/kg	103	81	78	76	97
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	...	...	...	...	...
	HUF/kg	...	...	...	...	...
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	26	29	...	...	...
	HUF/kg	101	87	...	...	...
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	8	30	48	579	162
	HUF/kg	115	91	91	79	100
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	155	377	361	233	96
	HUF/kg	90	76	76	84	100
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	266	373	328	123	88
	HUF/kg	91	76	76	83	100
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	-	...	...	-	...
	HUF/kg	-	...	...	-	...
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	19	45	16	83	35
	HUF/kg	104	85	84	81	100
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	15	48	72	470	151
	HUF/kg	113	91	89	79	98

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	HUF/kg		
	2013. december	2014. január	2014. február
Finomliszt BL 55	187	188	193
Fehér kenyér	312	303	298
Félbarna kenyér	283	260	256
Étkezési búzadara AD	237	237	235

Megjegyzés: Az adatgyűjtésbe jelenleg 8 budapesti üzletlánc kiválasztott üzletei tartoznak: Auchan, Reál, Tesco, CBA, CBA Prima, Coop, Interspar, Spar.

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. március 21.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2014. május	211	65 781	2014. május	255	57 621
2014. november	204	63 518	2014. július	255	57 805
2015. január	203	63 440	2014. szeptember	258	58 386
2015. március	204	63 518	2014. december	262	59 185
2015. május	204	63 518	2015. március	264	59 633
2015. szeptember	196	61 021	2015. május	263	59 601

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2014. június	186	57 900	2014. május	189	42 666
2014. augusztus	191	59 617	2014. július	190	43 076
2014. november	190	59 227	2014. szeptember	189	42 845
2015. január	192	59 773	2014. december	189	42 757
2015. március	193	60 163	2015. március	192	43 469
2015. június	195	60 787	2015. május	194	43 931

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. május	304	68 757
2014. július	304	68 757
2014. szeptember	304	68 757
2014. december	304	68 757
2015. március	304	68 757
2015. május	304	68 757

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2014. 03.20. (százalék)	2014. 03.13. (százalék)
Búza	2014. május	258,50	34,5	32,2
Kukorica	2014. május	188,35	28,2	-
Szójabab	2014. május	526,90	22,3	21,1
Szójadara	2014. május	514,10	26,2	25,6

^{a)} Belső volatilitás (*implied volatility*): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalék eltérés várható.)

Forrás: Barchart

9. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) (2014. március 18.)

Termény	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	31 391	124 351	99 017	10 134	7 087	91 030	65 593	35 223	26 458	40 068	19 619
Kukorica	298 021	676 970	269 568	7 863	30 713	297 550	67 405	130 251	119 210	107 004	55 906
Szójabab	140 904	368 659	91 975	10 877	15 315	222 369	30 651	35 803	51 547	55 353	47 642
Szójadara	70 494	191 739	46 018	5 073	6 311	94 995	24 458	15 428	19 125	35 586	12 343

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

A chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a szójabab fronthavi jegyzése 3 százalékkal esett 2014. március 10-14. között, ugyanis Kína több Brazíliából származó szállítmányt törölt. A madárinfluenza újbóli felbukkanása miatt a távol-keleti ország takarmány-szükségletének csökkenésére számítanak, ez negatívan befolyásolja nemcsak a szójabab, hanem a kukorica jegyzésének alakulását. Mindezek ellenére az USA agrárminisztériuma (*USDA*) márciusi előrejelzésében 69 millió tonna kínai szójababimporttal számolt, amit a nemzeti források is megerősítenek.

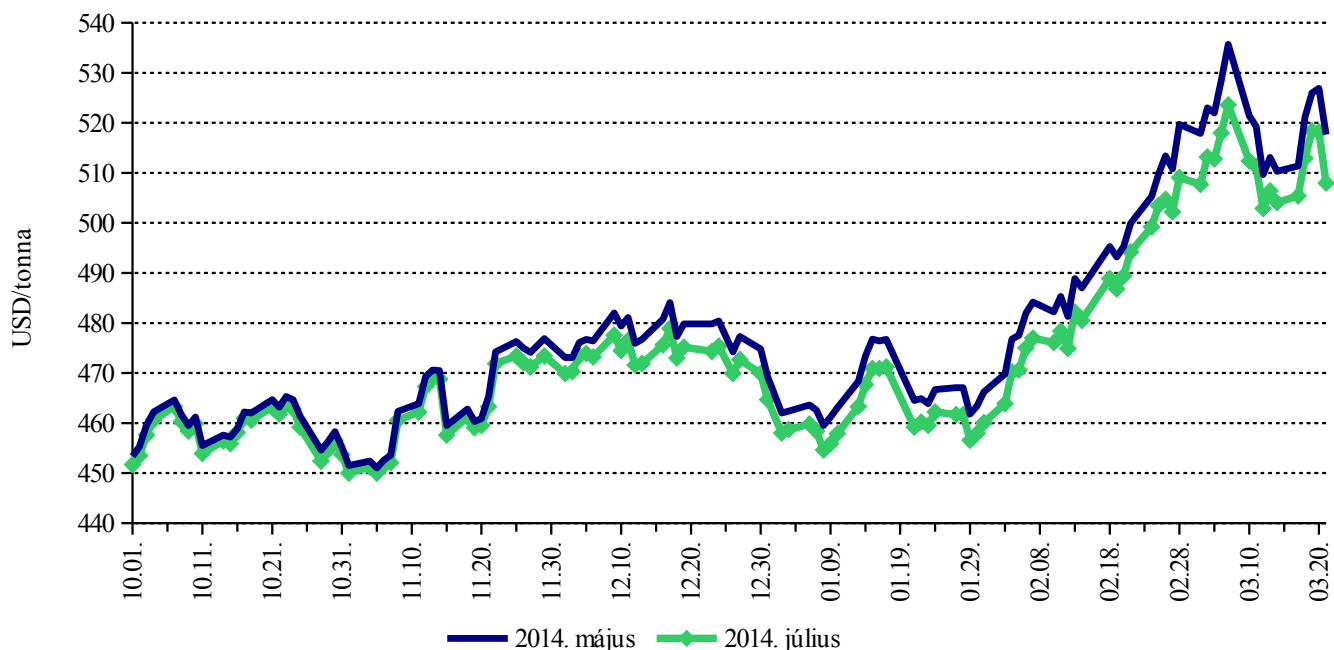
Az ár átmeneti csökkenését követően az Egyesült Államok lendületes exportja a szójabab jegyzésének emelkedését eredményezte a 12. héten Chicagóban. A friss, március közepi adatok szerint az importőrök 44,4 millió tonna USA-ból származó terményt kötöttek le a folyó gazdasági évben, ami 9 millió tonnával több, mint tavaly ilyenkor. Ez egyben azt is jelenti, hogy a célként meghatározott 41,6 millió tonna exportot 6 százalékkal múlhatja felül. A rendelések nagy részét már teljesítették, mindössze 5,3 millió tonna áru vár még elszállításra. Az élénk kivitel a zárókészlet negatív korrekcióját tette szükségessé, amely a legfrissebb prognózis szerint várhatóan nem éri el a 4 millió tonnát. A szójabab iránti fokozott kereslet növelheti a gazdák vetési kedvét: az idén várhatóan rekord nagyságú területen kerül a földbe a mag az USA-ban. Bár Brazíliában a kedvezőtlen idő-

járás miatt az elmúlt hónapokban az *Oil World* és az *USDA* is lefelé korrigálta a szójabab várható kibocsátását, még így is rekord termést takaríthatnak be. Március közepéig a szójabab 59 százaléka már a raktárakba került.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag jegyzése követte a szójabab világpiaci árának változását. A termés legközelebbi, májusi határidőre szóló tőzsdei ára 2 százalékkal csökkent 2014. március 10-21. között. Az egyhavi mélypontot (397 euró/tonna) követően a Kína 2013/14. gazdasági évi rekord mennyiségű importjáról szóló hírek azonban újabb lendületet adtak az emelkedéshez.

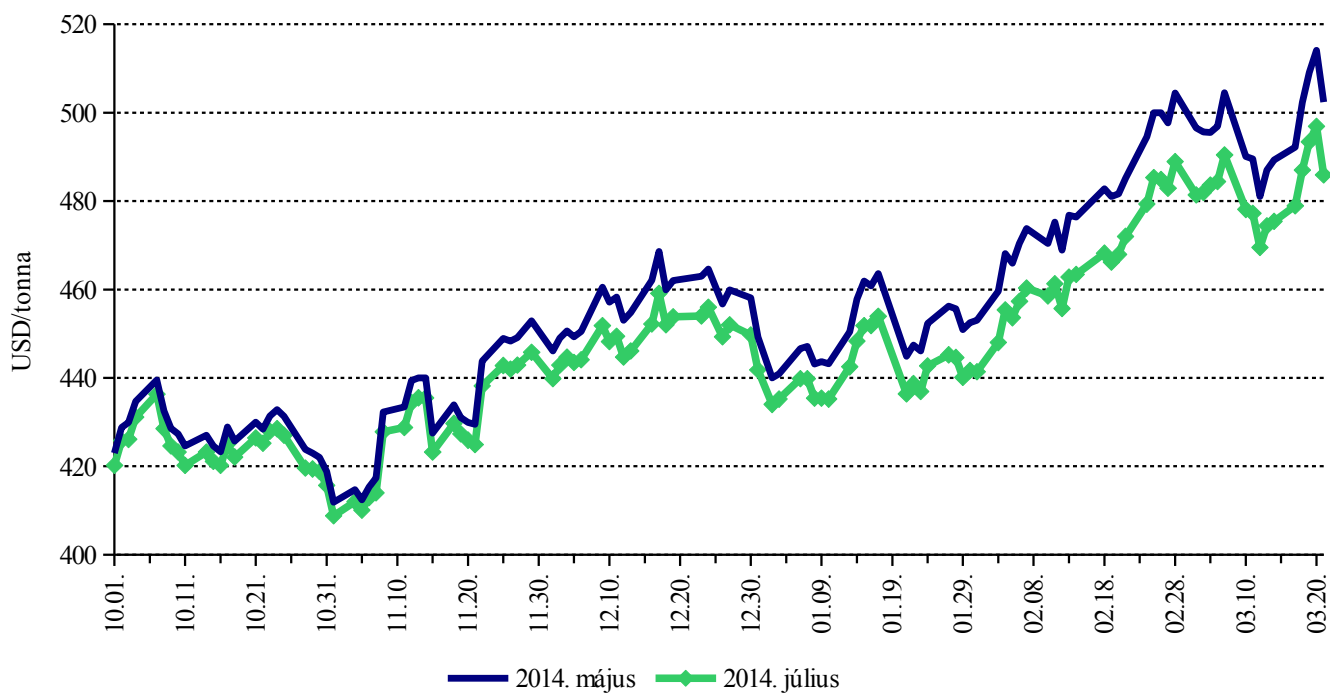
Bár a Budapesti Értéktőzsde (*BÉT*) árupiaci szekciójában az előző évinél kisebb volt a forgalom március első három hetében, a tavalyi évvel ellentétben főként a repcét keresték. Az újtermésű napraforgómagot (októberi határidő) 97 ezer forint/tonna szinten jegyezték 2014 10-11. hetében. A tavaly betakarított repcemag ára nem mozdult a korábbi 103 ezer forint/tonna szintről. Az új termés tőzsdei ára (augusztusi határidő) a március 3-i belépés óta tonnánként 7 ezer forinttal 107 ezer forint/tonnára esett március 21-ig. Az AKI PÁIR adatai szerint a napraforgómag 100 ezer forint/tonna, a repcemag 116 ezer forint/tonna körüli áron cserélt gazdát 2014 10-11. heteiben.

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

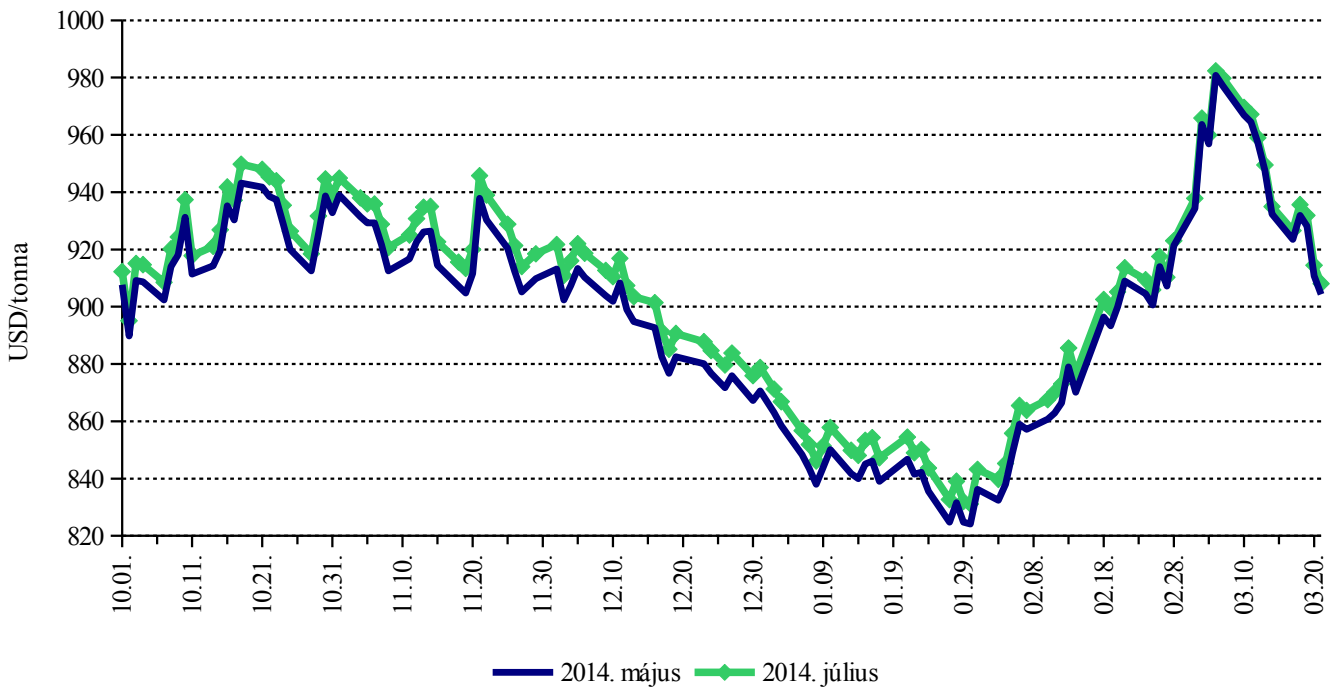
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

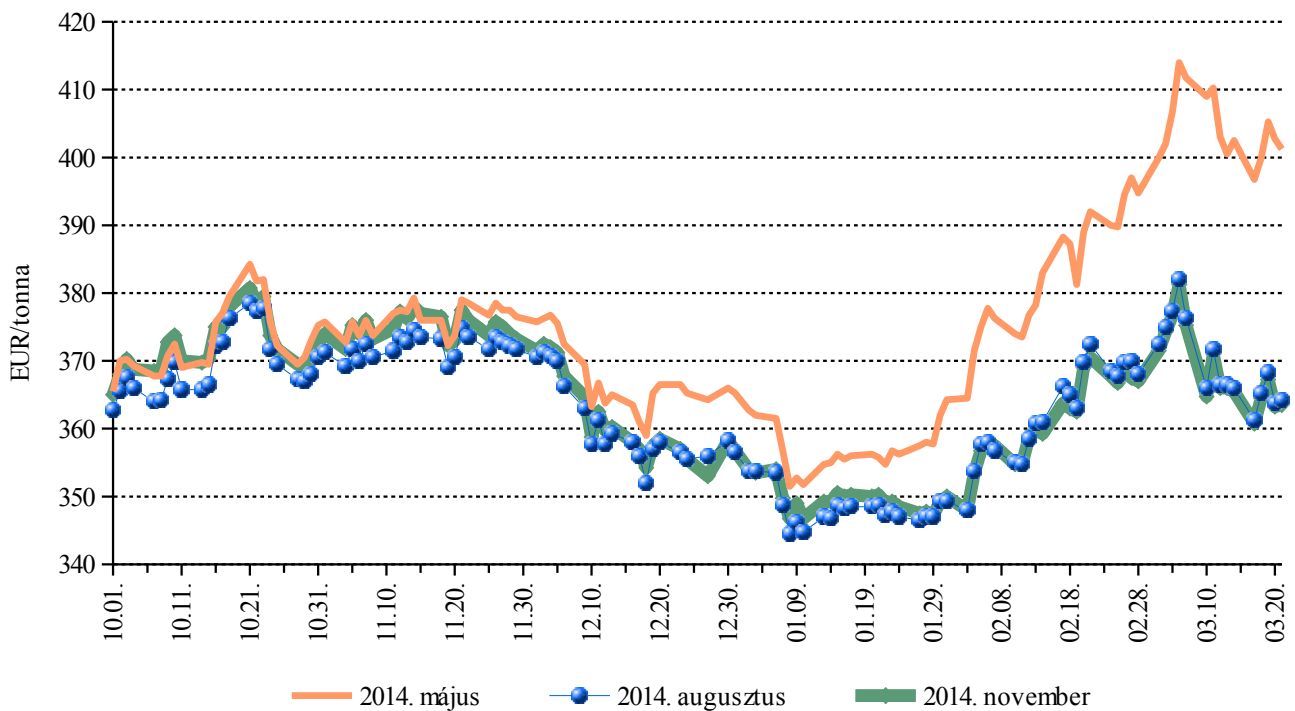
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

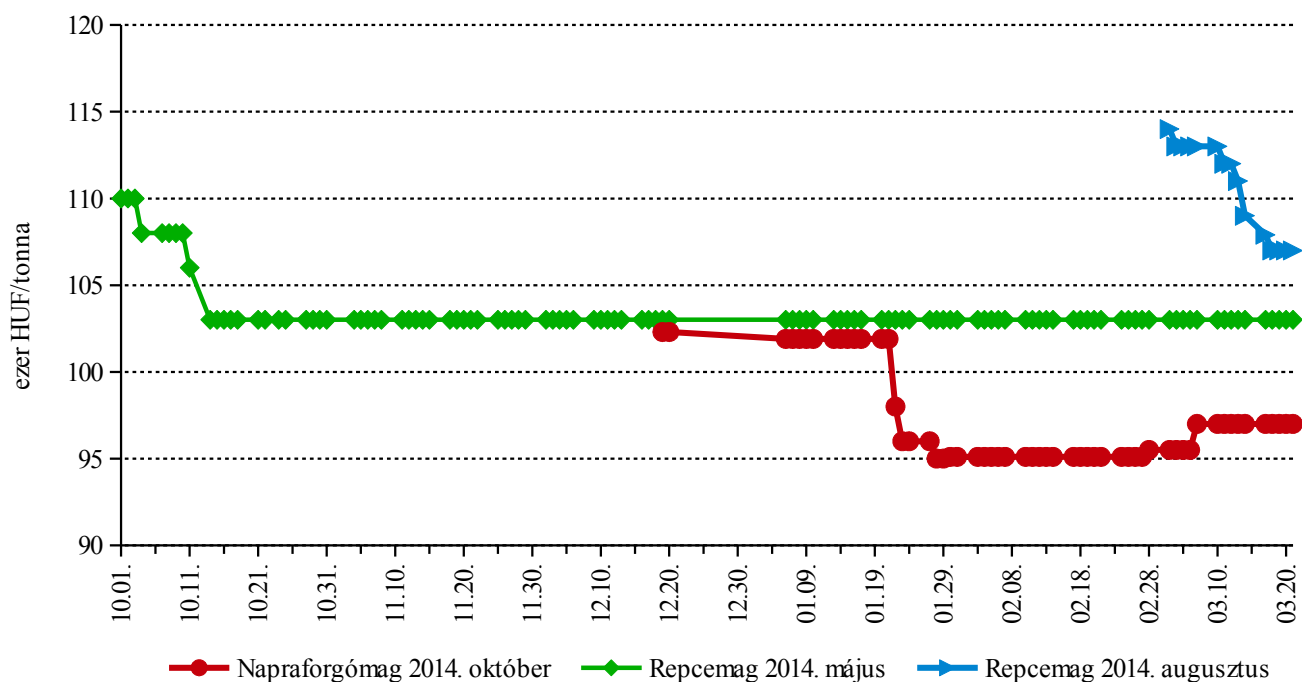
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: A repceag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: Marché à Terme International de France

11. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

10. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2013. 11. hét	2014. 10. hét	2014. 11. hét	2014. 11. hét/ 2013. 11. hét (százalék)	2014. 11. hét/ 2014. 10. hét (százalék)
Ipari napraforgómag	tonna	4 539	16 544	23 295	513	141
	HUF/tonna	139 408	100 993	100 694	72	100
Repcemag	tonna	...	10 366	903	...	9
	HUF/tonna	...	117 730	116 863	...	99
Nyers napraforgóolaj	tonna	588	5 151	1 080	184	21
	HUF/tonna	276 157	213 241	215 239	78	101
Napraforgódara	tonna	2 467	8 241	6 481	263	79
	HUF/tonna	65 839	60 172	59 370	90	99
Nyers repceolaj	tonna	...	-	-	-	-
	HUF/tonna	...	-	-	-	-
Repcedara	tonna	...	...	...	...	...
	HUF/tonna	...	...	...	...	...

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

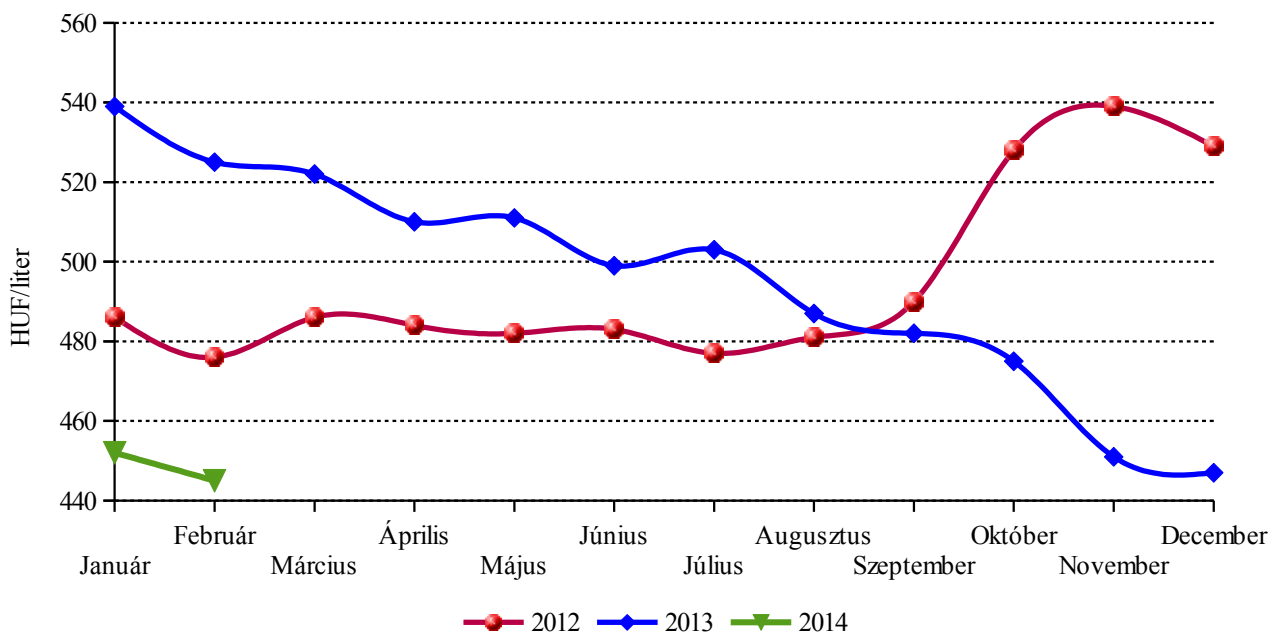

11. táblázat: A növényolajok és származékainak jegyzése Európában

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)		2014-03-04	708	219 268
		2014-03-11	718	224 649
		2014-03-18	708	221 122
Napraforgóolaj (finomított)	Olaszország	2014-03-04	823	254 909
		2014-03-11	843	263 787
		2014-03-18	833	260 190
Szójaolaj (nyers)		2014-03-04	753	233 215
		2014-03-11	773	241 870
		2014-03-18	743	232 061
Szójaolaj (finomított)		2014-03-04	808	250 260
		2014-03-11	828	259 090
		2014-03-18	798	249 251
Napraforgódara	Ausztria	2014-03-04	-	-
		2014-03-11	-	-
		2014-03-18	-	-
Repcedara		2014-03-04	-	-
		2014-03-11	285	89 234
		2014-03-18	-	-

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

12. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. március 21.)

12. táblázat: Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2014. május	401	125 242
2014. augusztus	364	113 693
2014. november	364	113 459
2015. február	365	114 005
2015. május	366	114 084
2015. augusztus	353	110 182

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

13. táblázat: Szójabab

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. május	518	117 124
2014. július	508	114 929
2014. augusztus	487	110 206
2014. szeptember	453	102 407
2014. november	433	97 884
2015. január	434	98 216

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

14. táblázat: Szójadara

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. május	502	113 670
2014. július	486	109 930
2014. augusztus	462	104 420
2014. szeptember	436	98 735
2014. október	411	93 000
2014. december	407	92 177

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

A biometán üvegházhatású gázkibocsátás-megtakarítás alapértelmezett értéke a 2009/28/EK megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló irányelv alapján, az alkalmazott hulladék, melléktermék alapanyagától függően 73-82 százalék között változik. A biogáznál kedvezőbb üvegházhatású gázkibocsátás megtakarítási értéke csak a Fischer-Tropsch eljárással

hulladékfából előállított biodízelnek, a Btl-nek (93-95 százalék), illetve a hulladékfa alapú dimetil-észternek (92-95 százalék) van. Az energianövényekre alapozott biogáz-, illetve biometángyártás környezeti és energetikai hasznosságának mértékéről jelenleg nincs közmegegyezés.

15. táblázat: **A biometán előállítási eljárásai**

Előállított termék	Technológia	Alapanyag	Technikai felkészültség	A technológia elterjedtsége az Európai Unióban
Biometán, mint szintetikus gáz (BIO-SNG)	Gázosítás	Lignocellulóz alapú biomassa	Bemutatóüzem	Bemutatóüzem működik Ausztriában (Güssing) és termelőüzemek Németországban, Svédországban, Ausztriában
EE metán	Megújuló energiából előállított villamos energia elektrolízises kezelése	Elektromos energia és CO ₂	Bemutatóüzem	Németország
Bio LPG	A HVO, BtL bioüzemanyag előállítás melléktermékei	Olaj vagy lignocellulóz alapú biomassa	HVO eljárás esetén elterjedt, BtL esetén még csak bemutatóüzem	Rotterdamban működik üzem
Biogáz alapú biometán	Erjesztés	Energianövény, szerves hulladék és maradékanyagok	Elterjedt eljárás	15 tagállamban működik üzem. A nagyobb üzemek termelése energianövényre, a kisebb üzemeké szerves maradék és hulladék anyagokra alapozott. Jelenleg inkább a kisebb üzemek termelnek bioüzemanyag célra.

Forrás: Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V. Institut für Verkehrsforschung

Szintetikus biometánt lignocellulózból elsőként Ausztriában, Güssingben 2009-ben állítottak elő, jelenleg azonban már több üzem is alkalmazza ezt a technológiát az országban (Oberwart, Villach). Németországban, Ulmban és Svédországban is épült szintetikus biometán előállító üzem.

Németországban, Wertle-ben az Audi autógyár pénzügyi támogatásával létrehozott üzemben szélenergiából előállított 6 MW villamos áram segítségével állítják elő a metánt. A 2013 júniusa óta működő üzem évente 1000 tonna EE metánt állít majd elő. A BtL/HVO bioüzemanyag termelése során 1 MJ/HVO előállítása mellett 0,06 MJ energiájú gáztermék keletkezik. A német kutatók nem tartják valószínűnek, hogy ennek a technológiának belátható időn belül hatása lehetne a biometán piacára. Jelenleg egy üzem alkalmazza ezt a technológiát Rotterdamban.

A közlekedésben használt biometánt főleg biogázból állítják elő. A biogáztermelés alapanyagai az állati trá-

gya, az energianövények, a mezőgazdasági melléktermékek vagy az ipari vagy kommunális szennyvíz lehetnek. A Megújuló Energiákat Vizsgáló Intézet (Euro-brev'ER) adatai szerint az Európai Unió 12015 Ktoe biogázt termelt 2013-ban. Az Európai Biogáz Szövetség (EBA) 2014. januári jelentése szerint a biogázüzemek száma 2013-ban meghaladta a 13800-at. Az elmúlt évben jelentősen növelte kapacitását Franciaország, Nagy-Britannia, Szlovákia, Olaszország és Csehország. Németországban lelassult a növekedés üteme. A biogázt a Közösség területén elsősorban villamos árammá alakítják át, de a földgázhálózatba történő betáplálása és közlekedési célú felhasználása is terjed. Magyarországon a fenntartható bioüzemanyag-termelés követelményeiről és igazolásáról szóló 167/2011. (VII. 24.) Korm. rendelet, – amely a 343/2010 (XII. 28.) Korm. rendeletet módosította – a biogázra vonatkozóan az alábbi meghatározást tartalmazza: „gáznemű üzem-, tüzelő-, vagy fűtőanyag, melyet biomasszából vagy hulladékok biológiai-

lag lebomló részéből állítanak elő, amelyből tisztítás útján földgázminőség érhető el, és bioüzemanyagként használható”.

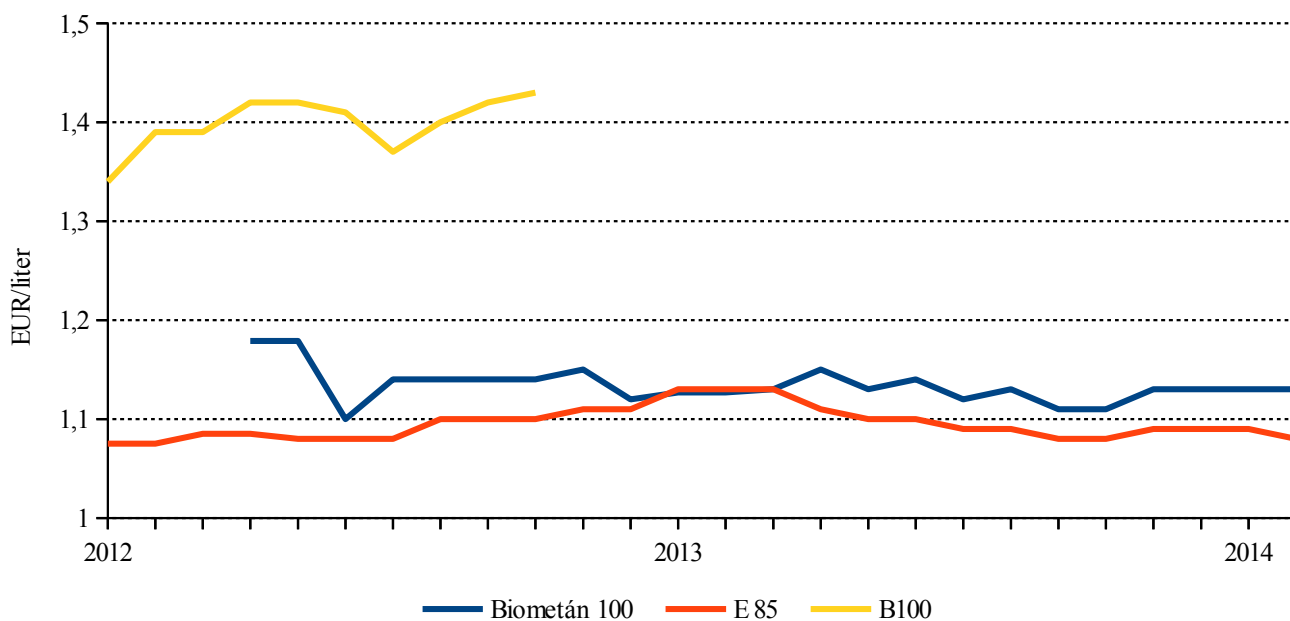
Ahhoz, hogy a biogáz a közlekedésben használhatóvá váljon, vagy földgázhálózatba betáplálható legyen, tisztítani kell, azaz biometánná kell átalakítani. A biogáz 55-70 százaléka metán és 30-45 százaléka széndioxid. A biometánhoz a vízgőz és a kén mellett ezt a széndioxidot is el kell távolítani, a hálózatba történő betápláláshoz pedig a metánt a hálózati nyomásra kell sűríteni. Az EU-ban a biometán előállítására 232 üzem alkalmas. Németországban 50, Svédországban 6, Hollandiában és Svájcban 3-3 új üzem épült 2012-ben, és további üzemek építése várható. Mivel a szükséges technológia és az előállított termék drága, ezért az üzemek egyelőre csak jelentős beruházási támogatás és ártámogatás mellett versenyképesek.

A biometánnak csak 30-33 százaléka kerül a közlekedésbe. A biogáz tisztításával előállított biometánt bioüzemanyag célra termelő üzemeknek célszerű, ha a helyben keletkezett állati trágyát, mellékterméket, hulladékot, energianövényt használják fel alapanyagként és a töltőállomások közelében helyezkednek el, mivel a szállítási költségek magasak. A biometán tárolása csak korlátozottan lehetséges, ugyanakkor nagyon fontos, hogy mindig rendelkezésre álljon a megfelelő mennyiségű üzemanyag. A tárolásra megoldást jelent, ha az üzem üzemanyag-ellátás mellett a földgázhálózatra is betáplálható.

Az elmúlt években nőtt a biometánnal meghajtott gépjárművek száma. Európában összesen 341 töltőállomáson tankolhatnak az autók tiszta biometánt vagy kevert gázt. Ez a szám még így is meglehetősen alacsony, ha figyelembe vesszük, hogy 3 ezer földgáz töltőállomás létesült.

A biometán töltőállomások 57 százaléka Svédországban van, ahol a biometán már kedveltebb, mint a földgáz. Ebben az országban a biometán piaci részaránya a gázüzemű gépjárművek hajtóanyag felhasználásában már 60 százalék körül alakul. A gázüzemű gépjárművek 50 százaléka tankol biometánt Hollandiában, Finnországban pedig 25 százaléka. Finnországban 17 töltőállomáson lehet tankolni szennyvízből és hulladékból előállított biometánt, de a kormány tervei szerint ez a szám 2020-ig 100-ra nő. Az országban a tervek szerint 2014-ben még négy CBG 100 (sűrített biometán gáz) töltőállomást nyitnak meg. A biometánt mindig tiszta (CBG 100) formájában használják, sohasem keverik földgázzal (földgáz töltőállomás csak egy van az országban). Németországban a gázüzemű gépjárművek 20 százaléka tankolt 2013-ban biometánt, 2011-ben még csak 6 százalék volt ez az arány. Németországban általában egy földgáz/biometán keveréket értékesítenek a töltőállomásokon. A CBG bioüzemanyag tankolható még Norvégiában, Írországon, Franciaországban és Ausztriában is. Finnországban, Németországban már készítettek CBG térképet is, tartalmazza a töltőállomásokat.

13. ábra: A bioüzemanyagok fogyasztói árának alakulása Németországban (2012-2014)

Megjegyzés: 1172 m³ CH₄ = 1 toe, 1 m³ CH₄ = 1 liter dízel üzemanyag; 1 liter RME energiatartalma = 0,91 liter dízel üzemanyag; 1 liter bioetanol = 0,66 liter benzin üzemanyag energiatartalma.

Forrás: Fachagentur Nachwachsende Rohstoffe

Biometánt minden gépjármű tankolhat, amely földgáz fogadására alkalmas, ezért gyors elterjedése azokban az országokban várható, amelyekben magas a földgázzal működő gépjárművek száma. A legtöbb földgázzal üzemeltetett gépjármű Olaszországban (846523 db) van, második helyen Németország (96349 db) áll, ezt követi Bulgária (61270 db), Svédország (44319 db) és Franciaország (13538 db). Az Földgáz és Biogáz Közlekedési Eszközökkel Foglalkozó Szövetség (NGVA) közlése szerint Magyarországon 4062 gázüzemű gépjármű

van forgalomban, ami a teljes gépjárműpark 0,12 százaléka.

Az adatok csak személygépjárművekre vonatkoznak, de biometánt több tagállamban autóbuszok, hajók, tehergépjárművek, vonatok meghajtására is használnak. Svédországban a vonatok közlekednek gázzal. Magyarországon is létesült már biometán tankolására alkalmas kút Zalaegerszegen. A Zalavíz Zrt. szennyvízből állít elő biometánt, amellyel a helyi buszok bioüzemanyagellátását biztosítják.

16. táblázat: **Az Európai Unió biometán-felhasználása 2013-ban**

	Felhasznált mennyiség	Megoszlás
	millió tonna olajegyenérték	százalék
Teljes felhasznált mennyiség	2,48	100,0
ebből: gépjármű	1,93	77,6
busz	0,39	15,8
nehéz gépjármű	0,16	6,6

Forrás: Natural & bio Gas Vehicle Association

A tagországok között a biometán kereskedelmi forgalma csekély, ami részben a magas szállítási költségekkel, részben az egységes európai szabvány hiányával magyarázható. Az Európai Szabványügyi Bizottság közös európai szabvány kidolgozására kapott mandátumot az Európai Bizottságtól. Néhány ország azonban már rendelkezik nemzeti szabvánnyal. Magyarországon a biometánnak az MSZ 1648:2000 szabványnak kell megfelelnie ahhoz, hogy földgázrendszerbe betáplálható és a közlekedésben használható legyen. Svédországban a gépkocsik hajtóanyagául szolgáló biometánnak külön

szabványa van (SS 155438 számú). Ennek a szabványnak két típusa van: az A típus nehéz gépjárművekre (busz, traktor), a B típus pedig személygépjárművekre vonatkozik.

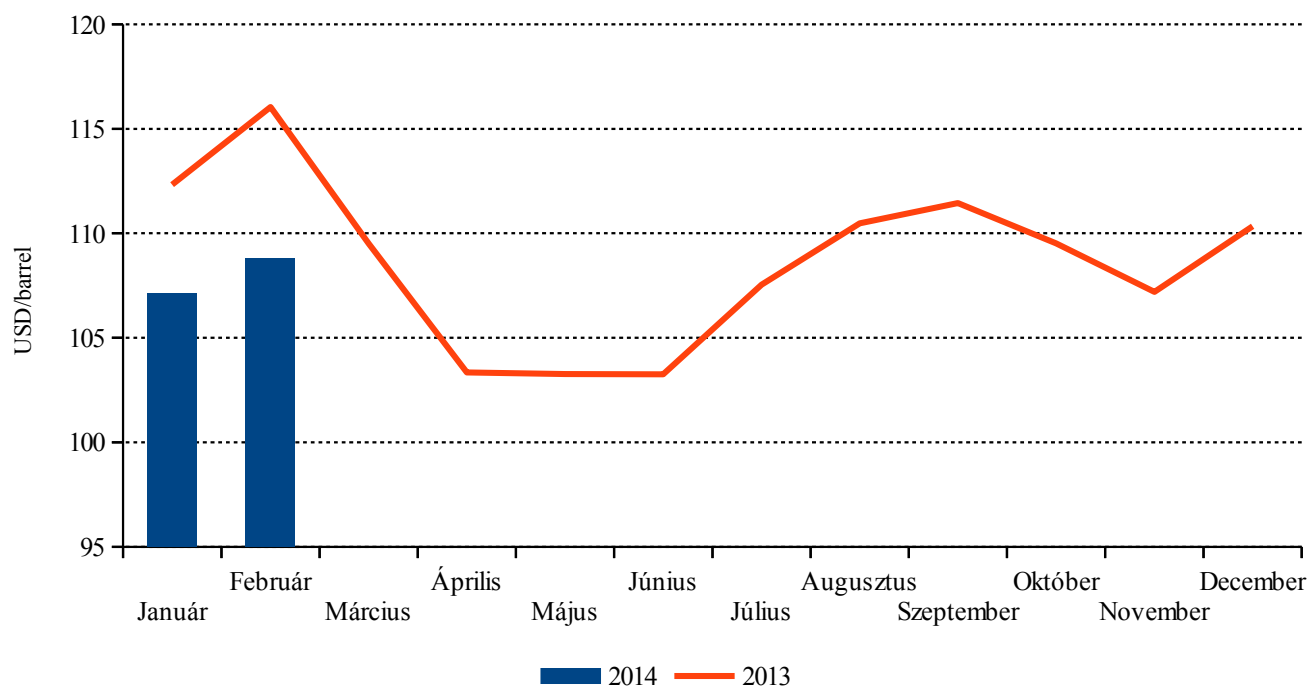
Európában növekszik a biometán felhasználása. A tagországok támogatják a biometán előállítását és a földgázhálózatba történő betáplálást (betáplálási ár, kvóta), de egyelőre csak kevesen számolnak a biometánnal a közlekedésben a 2020-ra elérendő kötelező megújuló energia részarány teljesítésében.

Agrárpolitikai Hírek

- Franciaországban, le Havre-ban 75 ezer tonna kapacitású észterező építését kezdték meg. Az üzem

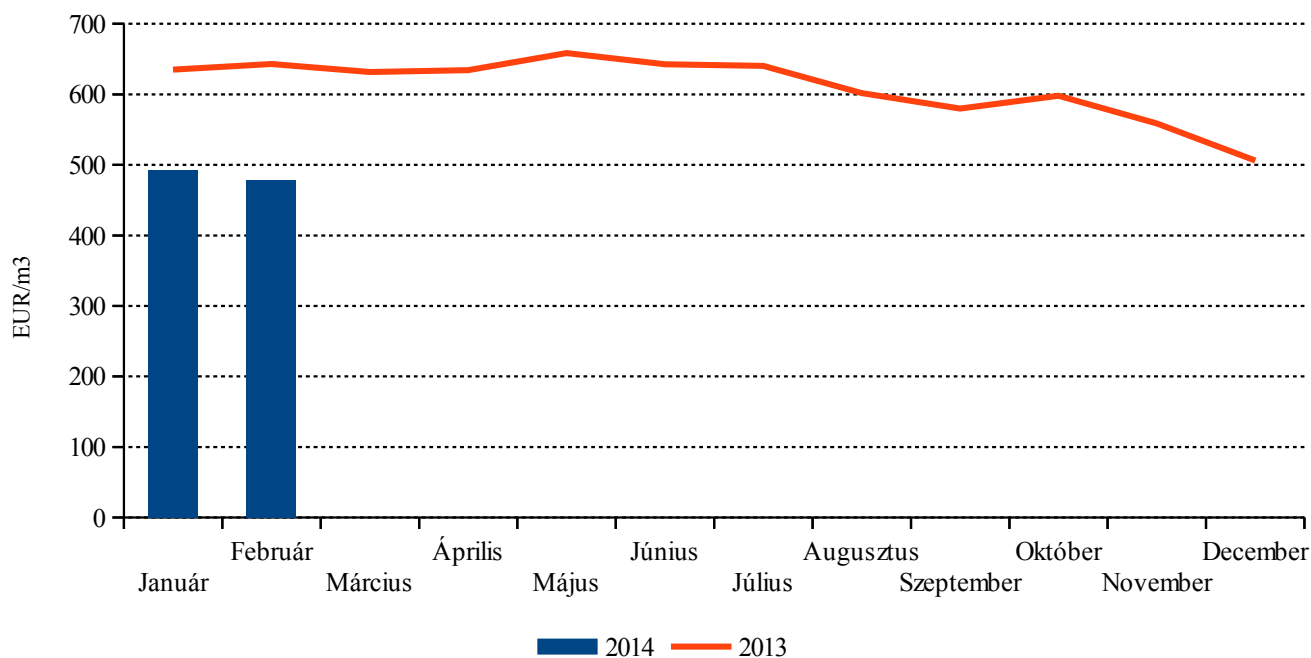
használt sütőolajat és állati hulladékzsírt dolgoz majd fel.

14. ábra: Az ásványolaj ára

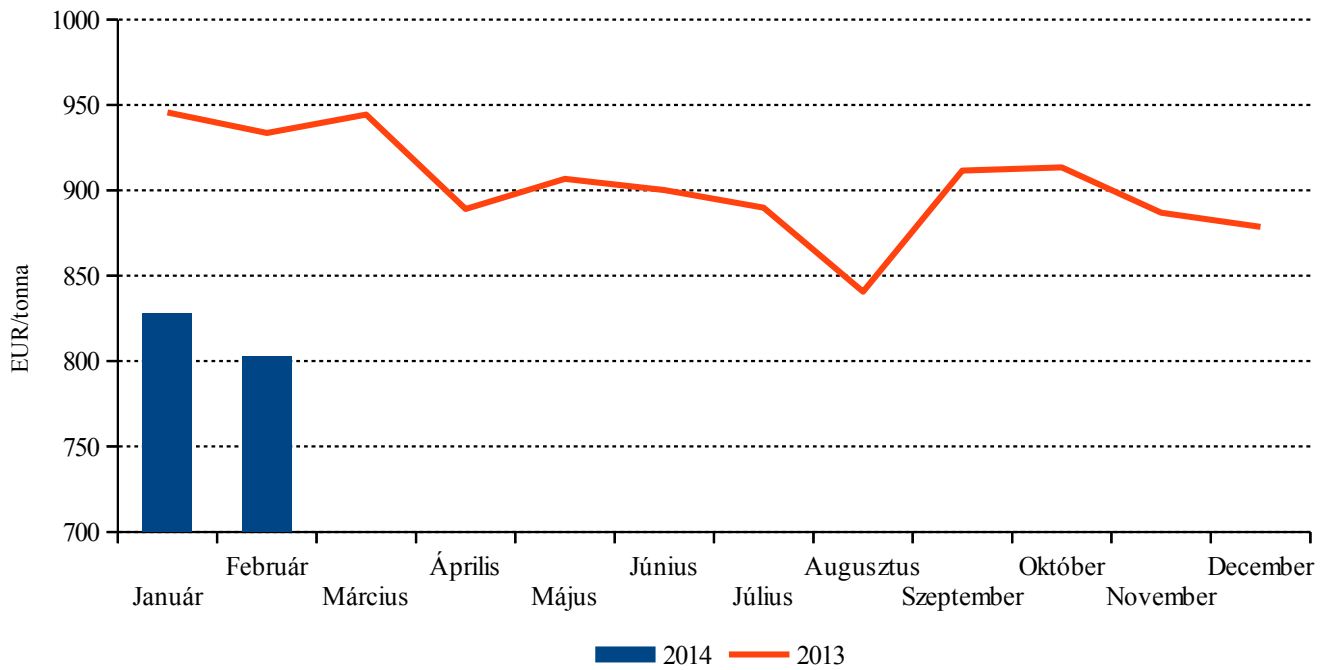
Megjegyzés: IPE Brent ásványolaj legközelebbi határidőre történő jegyzései a londoni árutőzsdén.
 Forrás: HGCA

15. ábra: A bioetanol ára

Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.
 Forrás: F. O. Licht

16. ábra: A repceolaj-meti-észter ára

Megjegyzés: nyugat-európai kikötők FOB, az EN 14214-es szabványnak megfelel, dermedéspont > -10 °C

Forrás: Kingsman

